

EKSKLUSION FRA DIF-FORENINGER

- hvad gælder og hvordan
skal sagerne håndteres?

Om pjecen

Formålet med denne pjeces er at klæde idrætsforeningerne, navnlig bestyrelserne, bedre på, når det overvejes at indlede en eksklusionssag mod et medlem på baggrund af medlemmets uacceptable adfærd eller handlinger.

I pjecen beskrives de spilleregler, der skal overholdes i eksklusionssagerne, og hovedbudskabet er her, at der altid gælder et saglighedskrav.

Pjecen omhandler derimod ikke de tilfælde, hvor eksklusionen sker på baggrund af kontingentrestance o. lign.

Udgiver

Danmarks Idrætsforbund
DIF Udvikling / Team Jura

1. udgave, maj 2014

PROTEKTOR
HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN

BEVÆGER DANMARK

Indhold

En eksklusion skal være saglig og proportional.....	3
Bestyrelsens rolle og kompetence	3
Bestyrelsens vurdering af sagen.....	4
Hvad med idrætsforeningernes demokratiske selvbestemmelse?	4
Hvornår er en eksklusion så berettiget?.....	5
Hvilken fremgangsmåde skal følges?.....	7
Hvornår træder eksklusionen i kraft?.....	9
Er der klageadgang?.....	9
Hvad med folkeoplysningsloven?.....	9

SIDE 2 AF 10

PROTEKTOR
HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN

BEVÆGER DANMARK

En eksklusion skal være saglig og proportional

En eksklusion af et medlem fra en idrætsforening under DIF er kun gyldig, hvis den er

- 1) sagligt og rimeligt begrundet og
- 2) proportional.

Ligesom i de almindelige disciplinærsager i DIF-idrætten, gælder der altså også et *saglighedskrav* i eksklusionssagerne.

Det skal her huskes på, at en eksklusion er det mest indgribende skridt, en idrætsforening kan tage over for et medlem. I mange idrætsforeninger fremgår det da også direkte af foreningsvedtægten, at eksklusion alene kan ske i "særlige tilfælde"; eksklusion er altså forbeholdt undtagelsessituationen.

Saglighedskravet gælder altid og medfører bl.a., at en eksklusion ikke automatisk er gyldig, blot fordi idrætsforeningens generalforsamling har tiltrådt den i overensstemmelse med den efter vedtægterne krævede procedure, herunder i relation til det nødvendige stemmeflertal. Omvendt har det naturligvis en vis betydning, at flertallet af de øvrige medlemmer er enige om, at de ikke vil acceptere den adfærd eller de handlinger, der har ført til eksklusionen.

Bestyrelsens rolle og kompetence

Det ligger naturligt inden for de opgaver, bestyrelsen skal varetage i forbindelse med den daglige ledelse og drift af de almennyttige idrætsforeninger, at skride til handling, når et medlem udviser en adfærd eller foretager handlinger af en karakter, der kan begrunde en eksklusion.

Derfor er det også DIF's opfattelse, at bestyrelsen har kompetence (bemyndigelse) til at træffe beslutning om eksklusion, medmindre vedtægterne fastslår det modsatte. Ofte fremgår bestyrelsens kompetence da også direkte af idrætsforeningens vedtægter.

Når bestyrelsen har kompetence til at træffe beslutning om eksklusion, vil eksklusionen som udgangspunkt også træde i kraft pr. datoen for bestyrelsens beslutning.

Modstykket til bestyrelsens kompetence er, at der også i DIF-idrætten må gælde en uskreven foreningsretlig regel om, at det ekskluderede medlem kan kræve at få eksklusionsspørgsmålet behandlet på generalforsamlingen, jf. under "Hvilken fremgangsmåde skal følges?", underafsnittet "Ad 3 Indbringelse for generalforsamlingen".

Herudover varetages retsbeskyttelseshensynet til det ekskluderede medlem også af den som udgangspunkt foreliggende mulighed for klageadgang inden for DIF-idrættens tvistløsningssystem, jf. under "Hvilken fremgangsmåde skal følges?", underafsnittet "Ad 4 Klagesag i DIF-idrættens tvistløsningssystem".

SIDE 3 AF 10

PROTEKTOR
HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN

BEVÆGER DANMARK

Bestyrelsens vurdering af sagen

Bestyrelsen bør i sin vurdering af, om en eksklusionssag skal indledes,

- dels* forholde sig sagligt og objektivt til, om den adfærd eller de(n) handling(er), der begrunder eksklusionen, er af en sådan karakter, at en eksklusion er berettiget, og
- dels* sikre sig, at sagen behandles i overensstemmelse med den påkrævede procedure og dermed bl.a. sikrer retssikkerheden for det medlem, der ønskes ekskluderet.

En eksklusion består grundlæggende i fratagelse af medlemsrettigheder. Når foreningen og bestyrelsen står over for en potentiel eksklusionssag, kan det være værd at tage med i betragtning, at eksklusion kan foretages enten delvist eller fuldstændigt. Den fuldstændige eksklusion består i en tidsubegrænset fratagelse af medlemskabet og samtlige de rettigheder, der følger af medlemskabet. En eksklusion kan imidlertid begrænses i omfang og i tid, så medlemmet fx kun fratages visse medlemsrettigheder (fx valgbarhed eller stemmeret), eller så eksklusionen begrænses til en tidsbegrænset periode. Det er således muligt i eksklusionssammenhæng at reagere meget specifikt og begrænset til helt bestemte forhold, hvis dette er relevant for foreningen i det foreliggende tilfælde.

SIDE 4 AF 10

I øvrigt bør bestyrelsen også have for øje, at eksklusionssagen potentielt kan ende som en klagesag i DIF-idrættens tvistløsningssystem, først i specialforbundets ordensudvalg og dernæst i DIF-idrættens Højeste Appellinstans. Derfor er det vigtigt, at bestyrelsen bestræber sig på at få sagen beskrevet, undersøgt og præsenteret på en sådan måde, at de dømmende instanser – der jo ser sagen udefra – er trygge ved bestyrelsens saglige vurdering og skøn i sagen, og at det i det konkrete tilfælde har været nødvendigt at ekskludere medlemmet.

Hvad med idrætsforeningernes demokratiske selvbestemmelse?

Som det allerede er anført, er det en konsekvens af betingelserne om saglighed og proportionalitet, at en eksklusion ikke automatisk er gyldig, blot fordi idrætsforeningens generalforsamling har tiltrådt den i overensstemmelse med den efter vedtægterne krævede procedure, herunder i relation til det nødvendige stemmeflertal.

I flere eksklusionssager har de dømmende instanser i DIF-idrættens tvistløsningssystem, både specialforbundenes ordensudvalg og DIF-idrættens Højeste Appellinstans, således ophævet en eksklusion, selvom den var vedtaget af en næsten enig generalforsamling; grundlaget for eksklusionen var simpelthen ikke tilstrækkeligt.

Hensynsafvejningen

At generalforsamlingen ikke uden videre har det sidste ord i eksklusionssagerne, og derfor ikke selv frit kan bestemme, hvem der skal være og forblive medlem, er en helt naturlig og nødvendig begrænsning af DIF-idrætsforeningernes fuldstændige demokratiske selvbestemmelse.

Det er nemlig en konsekvens af medlemsskabet af et specialforbund under DIF, at idrætsforeningen forpligter sig til at agere sagligt i medlemsanliggender og giver

PROTEKTOR
HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN

BEVÆGER DANMARK

SIDE 5 AF 10

plads til principperne om åbenhed og forskellighed, der er grundlæggende værdier i DIF-idrætten. Således som DIF-idrætten er organiseret og finansieret, må interessen i medlemskab af en almennyttig idrætsforening under DIF samtidig anses for beskyttelsesværdig i retlig henseende. Dette kan beskrives som *hensynet til medlemmet*. Tilsvarende accepterer idrætsforeningerne ved medlemskabet af specialforbundet jo også de øvrige regelsæt, der gælder i DIF-idrætten, og som principielt også begrænser foreningernes absolutte selvbestemmelsesret.

I den konkrete vurdering af, om grundlaget for en eksklusion har været tilstrækkeligt, skal førnævnte hensyn til medlemmet afvejes over for det modstående *hensyn til idrætsforeningen*. Foreningen må nemlig, som det også er fastslået af DIF-idrættens Højeste Appellinstans, indrømme en adgang til at fastlægge de værdier og normer, der skal gælde i foreningen, og derved også beskytte foreningslivet og foreningens image udadtil. Foreningen har samtidig et generelt behov for at sikre, at de almindelige foreningsfunktioner, der ofte varetages af frivillige, kan varetages på en acceptabel måde.

Hvornår er en eksklusion så berettiget?

Betingelserne om saglighed og proportionalitet er naturligvis ikke udtryk for, at det aldrig er muligt, at ekskludere et medlem; det er det, og det skal det selvfølgelig også være.

Sandsynligheden for, at en eksklusion er berettiget, forøges, hvis idrætsforeningen (normalt bestyrelsen) sørger for, at eksklusionsbeslutningen indeholder saglige og forståelige svar på følgende grundspørgsmål:

1. Hvilken uacceptabel adfærd eller handling er der tale om?
2. Hvorfor accepteres adfærden eller handlingen ikke – og vidste medlemmet det på forhånd?
3. Hvorfor er en eksklusion nødvendig (proportionalitet)?

Ad 1 Hvilken uacceptabel adfærd eller handling er der tale om?

Betingelsen om, at eksklusionen skal være sagligt og rimeligt begrundet, indebærer først og fremmest, at det ikke er enhver – fra idrætsforeningens side – uønsket adfærd eller handling, der kan begrunde en eksklusion.

Der bør kun i situationer, hvor et medlems adfærd eller handlinger (herunder ytringer) har en vis grovhed, skrider til eksklusion. Det kan f.eks. være, at et medlem direkte modarbejder foreningsformålet eller udviser en så dårlig opførsel, at medlemmet skader foreningens anseelse og omdømme. Ligeledes kan en eksklusion efter omstændighederne begrundes i voldelig adfærd på træningsbanen, tyveri fra eller besvigelser af klubben, fortsat trættekær og kværlantisk adfærd eller truende adfærd over for andre medlemmer. Endelig kan nedsættende eller krænkende udtalelser til pressen om foreningen eller dens ledelse efter omstændighederne danne grundlag for en eksklusion.

PROTEKTOR
HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN

Omvendt må foreningen tåle, at medlemmerne har ret til en betydelig ytringsfrihed med hensyn til forholdene i foreningen; det er en kernebestanddel af det demokratiske grundlag, som de almennyttige idrætsforeninger under DIF bygger på.

Det er i det hele taget vigtigt, at bestyrelsen både i sin beslutning og i sine påtaler over for medlemmet, konkretiserer og præciserer den adfærd eller de(n) handling(er), der danner grundlag for eksklusionen.

Er der uenighed mellem bestyrelsen og medlemmet om et eller flere hændelsesforløb, er det også vigtigt, at bestyrelsen får oplyst sagen så tilstrækkeligt, at de dømmende instanser ikke er i tvivl om, hvad der har fundet sted.

Igen; det er bestyrelsens opgave at sikre, at de dømmende instanser er trygge ved, at bestyrelsen har undersøgt sagen i tilstrækkeligt omfang og foretaget en (efter omstændighederne) objektiv og saglig vurdering af, om det har været nødvendigt at skride til eksklusion.

SIDE 6 AF 10

Ad 2. Hvorfor accepteres adfærden eller handlingen ikke – og vidste medlemmet det?

Overtrædelse af fastsatte regler:

Hvis den adfærd eller handling, der begrunder eksklusionen, er forbudt efter interne regler i idrætsforeningen (eller regler fastsat af det pågældende specialforbund eller DIF), skal bestyrelsen naturligvis henvise hertil i sin beslutning. Det gælder også i relation til forudgående påtaler mv., jf. under "Hvilken fremgangsmåde skal følges?".

Den omstændighed, at et medlem fx overtræder klubbens ordensregler, er dog ikke uden videre ensbetydende med, at en eksklusion er berettiget. Dette kræver jo altid, at eksklusionen er proportional i forhold til den pågældende regelovertrædelse. Det kan i den forbindelse være relevant, om der er tale om et førstegangs- eller gentagelsestilfælde, og om forholdet tidligere er blevet påtalt over for medlemmet.

Herudover vil det kunne blive tillagt vægt i sagen, om de regler, der er overtrådt, kan forudsættes at være medlemmet bekendt.

Øvrig uacceptabel adfærd mv.:

Hvis den adfærd eller handling mv., som begrunder eksklusionen, ikke er specifikt forbudt efter idrætsforeningens interne regler mv., vil bestyrelsens vurdering af, om en eksklusion er berettiget, skulle foretages på baggrund af en konkret afvejning af de modstående hensyn til idrætsforeningen og til medlemmet, og en kvalificeret og konkret vurdering af karakteren af adfærden mv.

I disse tilfælde er det særligt relevant, at bestyrelsen får beskrevet det klart og forståeligt, hvorfor den pågældende adfærd mv. er uacceptabel, og hvorfor den begrunder en eksklusion – og ikke en eventuelt mindre indgribende sanktion, jf. under "Ad 3".

Herudover vil det normalt kræves, at medlemmet, forinden der skrives til eksklusion, får en skriftlig påtale og dermed bliver bekendt med, at den pågældende adfærd ikke accepteres. Undtagelsen er naturligvis de tilfælde, hvor det ligger i sagens natur, at en

PROTEKTOR
HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN

BEVÆGER DANMARK

eksklusion er berettiget, fx i tilfælde af grov vold mod et andet medlem begået på foreningens anlæg.

Valgte hverv:

Herudover bør bestyrelsen være opmærksom på, at der normalt skal sondres mellem handlinger, som en person foretager i forbindelse med varetagelsen af et *valgt hverv* i idrætsforeningen, og handlinger, som samme person udfører i kraft af sin status som *ordinært medlem* af klubben.

Handlinger, som foretages som led i varetagelsen af valgte hverv i foreningen, kan nemlig kun under ganske særlige omstændigheder føre til eksklusion fra det almindelige medlemskab af foreningen. Heri kan fx ligge en vurdering af, om der foreligger en grov tilsidesættelse af det tillidsforhold, de øvrige medlemmerne har vist ved at vælge den pågældende til det valgte hverv.

Hvis foreningen ønsker at sanktionere en uacceptabel varetagelse af tillidshverv, sker dette som regel bedst og rigtigst ved, at den pågældende person fratages eller fravælges hvervet, eventuelt gennem et mistillidsvotum på generalforsamlingen.

Ad 3 Hvorfor er en eksklusion nødvendig (proportionalitet)?

Forinden et medlem ekskluderes, bør bestyrelsen altid overveje, om en eksklusion vil være uproportional i forhold til karakteren af den adfærd mv., der begrundes eksklusionen, og sagsforløbet i øvrigt. Proportionalitetskravet afspejler sig allerede i udgangspunktet om, at der, før der skrives til eksklusion, skal være givet en skriftlig påtale, jf. under "Hvilken fremgangsmåde skal følges?".

Bestyrelsen kan eksempelvis overveje, om en kortvarig, tidsbegrænset udelukkelse fra alle eller visse aktiviteter er mulig, jf. ovenfor under "Bestyrelsens indledende vurdering af sagen." Da en sådan tidsbegrænset udelukkelse er udtryk for en delvis eksklusion, skal selve grundlaget for udelukkelsen naturligvis fortsat være tilstrækkeligt, og sagen skal være behandlet på tilsvarende vis som i de egentlige eksklusionstilfælde.

Hvilken fremgangsmåde skal følges?

Overordnet kan eksklusionssagerne opdeles i følgende dele (tidsfaser):

1. Sagens forberedelse
2. Bestyrelsens beslutningskompetence
3. Indbringelse for generalforsamlingen
4. Klagesag i DIF-idrættens tvistløsningssystem

Ofte vil det i idrætsforeningens vedtægter være beskrevet, hvordan en eksklusionssag skal behandles. Sådanne regler skal naturligvis overholdes. Herudover vil følgende principper normalt gælde:

Ad 1 Sagens forberedelse (skriftlig påtale, høring mv.)

Førend bestyrelsen træffer beslutning om at ekskludere et medlem, skal medlemmet *høres* og dermed gives lejlighed til at svare for sig i sagen.

SIDE 7 AF 10

PROTEKTOR
HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN

BEVÆGER DANMARK

SIDE 8 AF 10

Det vil også ofte være en betingelse for, at en eksklusion er berettiget, at en fra foreningens side uønsket adfærd mv. *skriftligt påtales* over for medlemmet, forinden der i gentagelsestilfælde eventuelt kan blive tale om eksklusion. Både i påtalen og i en eventuel efterfølgende beslutning om eksklusion skal den adfærd, der kan føre til eksklusion, beskrives.

Adfærden kan dog have været så graverende, at en forudgående påtale ikke er nødvendig.

Ad 2. Bestyrelsens beslutning

Bestyrelsens beslutning om at ekskludere et medlem kan sammenlignes med en forvaltningsafgørelse, og beslutningen skal indeholde en forståelig og fyldestgørende beskrivelse af de faktuelle omstændigheder, der er lagt til grund (herunder beskrivelsen af den uacceptable adfærd mv.), og en saglig begrundelse for, hvorfor det er fundet nødvendigt at skride til eksklusion.

Herudover skal bestyrelsen informere det ekskluderede medlem om muligheden for at få sagen indbragt for generalforsamlingen. Denne information kan sammenlignes med, at bestyrelsen skal give en klagevejledning.

Ad 3. Indbringelse for generalforsamlingen

Hvis eksklusionsagen skal indbringes for generalforsamlingen, enten fordi medlemmet kræver det, eller fordi det er en betingelse efter foreningens vedtægter, bør indbringelsen formelt ske ved, at bestyrelsen stiller et forslag på næstkommende generalforsamling om, at medlemmet ekskluderes.

På generalforsamlingen skal medlemmet have adgang til at møde op og give sin version af sagen, og bestyrelsen bør på loyal og (efter omstændighederne) objektiv vis redegøre for, hvorfor bestyrelsen mener, at en eksklusion er berettiget.

DIF er i den forbindelse bekendt med, at flere bestyrelser ofte i forslaget til eksklusion samtidig oplyser generalforsamlingen om, at såfremt der ikke stemmes for en eksklusion (altså i overensstemmelse med bestyrelsens forslag), så vil den samlede bestyrelse trække sig. Bestyrelsen bør ikke fremlægge sagen på denne måde. Eksklusionsagen skal kunne stå alene, og generalforsamlingens accept af eksklusionen bliver mindre værd, hvis bestyrelsen fremlægger sagen med et ultimativt alternativ om bestyrelsens afgang.

Ad 4. Klagesag i DIF-idrættens tvistløsningssystem

Generalforsamlingens beslutning om eksklusion kan normalt indbringes af det ekskluderede medlem for det pågældende specialforbunds ordensudvalg (appeludvalg etc.).

Ordensudvalgets afgørelse kan indbringes for DIF-idrættens Højeste Appelinstant efter reglerne i DIF's Loves § 24 og Lovregulativ II om Appelinstanten.

PROTEKTOR
HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN

Hvornår træder eksklusionen i kraft?

I de mange tilfælde, hvor bestyrelsen har kompetence (bemyndigelse) til at træffe beslutning om eksklusion, vil eksklusionen normalt også træde i kraft, når bestyrelsens beslutning er truffet.

Vedtægterne kan naturligvis bestemme andet, og hvis vedtægterne eksempelvis er formuleret sådan, at medlemmet kan forlange, at "sagen afgøres på generalforsamlingen", udskydes ikrafttrædelsestidspunktet til generalforsamlingen.

Er der klageadgang?

Som tidligere nævnt, kan generalforsamlingens eksklusionsbeslutning normalt indbringes for det pågældende specialforbunds ordensudvalg (appeludvalg etc.).

Ordensudvalgets afgørelse kan herefter indbringes for DIF-idrættens Højeste Appelin- stans efter reglerne i DIF's Loves § 24 og lovregulativ II om Appelin- stansen.

SIDE 9 AF 10

Hvad med folkeoplysningsloven?

Folkeoplysningsloven skaber det formelle grundlag for, at kommunerne kan give øko- nomiske tilskud til idrætsforeningerne, stille idrætsfaciliteter og -lokaler til rådighed mv.

Loven stiller i § 4, stk. 3, nr. 6, og i § 14, stk. 3, krav om, at en idrætsforening som ud- gangspunkt skal "være åben for alle, som tilslutter sig foreningens formål", for at kun- ne blive anset for at være en folkeoplysende forening, der kan modtage tilskud mv. efter loven.

Denne åbenhedsbetingelse fortolkes desværre ofte således, at den indebærer, at en idrætsforening, der modtager tilskud mv. efter folkeoplysningsloven, aldrig kan eks- kludere et medlem; det er forkert.

For det første vil det ikke i sig selv være i strid med folkeoplysningslovens åbenheds- betingelse at ekskludere et medlem, hvis der foreligger et tilstrækkeligt grundlag derfor, dvs. med henvisning til medlemmets uacceptable adfærd.

For det andet skal spørgsmålet om, hvorvidt en eksklusion fra en DIF-forening er be- rettiget, ikke besvares på baggrund af folkeoplysningsloven, men på baggrund af bl.a. foreningens vedtægter og de retsprincipper for eksklusion af DIF-foreninger, der føl- ger af navnlig praksis fra DIF-idrættens Højeste Appelin- stans, og som er beskrevet i denne udgivelse.

Det skal i denne forbindelse huskes på, at folkeoplysningsloven ikke er en "grundlov for idrætsforeningerne". Loven regulerer ikke idrætsforeningernes interne forhold, men alene hvornår idrætsforeningerne er berettiget til at modtage tilskud mv. efter loven. Hvis kommunalbestyrelsen er af den opfattelse, at en given idrætsforening ikke kan anses for at opfylde åbenhedsbetingelsen i § 4, stk. 3, nr. 6, og § 14, stk. 3, fordi fore- ningen – efter kommunens opfattelse – på et utilstrækkeligt grundlag har eksklude- ret et eller flere medlemmer, er konsekvensen altså ikke uden videre, at eksklusioner- ne er ugyldige. Derimod kan konsekvensen være, at foreningen ikke vil blive anset for

PROTEKTOR
HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN

BEVÆGER DANMARK

tilskudsberettiget mv. - og dermed ikke kan modtage aktivitetstilskud eller benytte offentlige lokaler efter folkeoplysningsloven

SIDE 10 AF 10

PROTEKTOR
HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN

BEVÆGER DANMARK